

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL (DUOMENYS NESKELBIAMI) SKUNDO PRIŠ VALSTYBĖS IMONĘ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJĄ

2020 m. liepos 10 d. Nr. 4D-2020/1-717

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo (duomenys neskelbiami) (toliau vadinama - Pareiškėja) skundą dėl valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos (toliau ir citatose vadinama - VMU) pareigūnų veiksmu (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos 2020 m. balandžio 14 d. prašymą.

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. „Mano prašymo registracijos data 2020 m. balandžio 14 d. (registracijos Nr. G-20-623). Prašymas turėjo būti išnagrinėtas per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo VMU [...] dienos [...]. [...] 2020 m. gegužės 22 d. gavau dokumentą, kurio registracijos data 2020 m. gegužės 14 d., reg. Nr. S(E)-20677. Nors pateiktame prašyme [...] prašiau pateikti tik visuomenei skirtu miško rekreaciniu objektu koordinatas (pvz., prie senkelio (55.4409.23.395), gavau atsakymą, kad tai nebus suteikta dėl sudėtingos vaizdinės medžiagos apdorojimo [...]. ”

2.2. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje „[...] įtvirtinta, kad „Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“, o VMU administracijos svetainėje [...] deklaruojama, jog VMU prižiūri apie 2000 rekreaciniu objektu, o VMU misija visuomenei „Atsakingai valdyti patikėtą valstybės turtą - Lietuvos miškus, puoselėti ateities kartoms, užtikrinti prieinamumą ir vertę visuomenei”.”

2.3. „[...] kodėl vietoj rekreaciniu objektu prieinamumo visuomenei įgalinimo yra formaliai tai atsisakoma atlikti, grindžiant sudėtingu vaizdinės medžiagos apdorojimu, nors jokios vaizdinės medžiagos prašyme net nebuvo prašyta. [...]. ”

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo: „[...] pateikti įrodymus, jog man VMU [...] atsakymas buvo pateiktas per teises aktuose nurodytą terminą (t. y. iki 2020 m. gegužės 13 d. imtinai).”

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjos skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į VMU.

5. Iš VMU pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

5.1. Pareiškėja 2020 m. balandžio 13 d. el. paštu pateikė VMU tos pačios dienos prašymą (toliau ir citatose vadinama - Prašymas), kuriame nurodė: „Straipsnyje <https://www.vivmu.lt/lt/valstybiniu-misku-uredija-traku-rajone-irenge-du-rekreacinius-objektus/> minima, kad VMU prižiūri virš 100 pažintinių takų, 500 poilsiaviečių bei virš 1000 atokvėpio vietų. Rekreaciniai

objektai yra skirti visuomenei, tačiau visuomenei visai nėra žinoma kur juos galima rasti", bei VMU prašė: „[...] pateikti minimų rekreacinių objektų koordinates. [...]”.

5.2. „Pareiškėjos Prašymas VMU buvo užregistruotas 2020 m. balandžio 14 d. [...]. Taip pat 2020 m. balandžio 14 d. Pareiškėjai buvo atsakyta el. paštu, nurodant, kad jos Prašymas gautas ir 2020 m. balandžio 14 d. užregistruotas, reg. Nr. G-20-623 [...]”.

5.3. „[...] atkreiptinas dėmesys, jog Pareiškėja prašė informacijos ne apie valdomus objektus, jų buvimo vietas, o apie jų koordinates.”

5.4. „[...] VMU Gamtos apsaugos, gamtotvarkos, rekreacijos ir medžioklės skyriaus specialistas (duomenys neskelbiami) [toliau ir citatose vadinama — Specialistas] 2020 m. balandžio 14 d. el. laišku informavo Pareiškėją: „[...] VMU šiuo metu kuria rekreacinių objektų informacinę sistemą su skaitmeniniu jų vietos Lietuvoje žemėlapiu. Numatoma, kad ši sistema VMU internetiniame tinklalapyje pradės veikti per antrąjį šių metų pusmetį. Šiuo metu informacija apie didžiąją dalį VMU prižiurimų rekreacinių objektų galite rasti tinklalapyje www.pamatykLietuvoje.lt“.

5.5. „Atkreiptinas dėmesys, jog šiame, ne VMU priklausančiame internetiniame tinklalapyje, yra pateikiamos lankytinų objektų koordinatės, pagal kurias GPS pagalba šiuos objektus galima rasti.”

5.6. Pareiškėja 2020 m. balandžio 15 d. prašyme (pateiktas el. paštu) VMU prašė: „[...] atsiųskit man bent tų vietų koordinates, nes keliaujam dabar po Lietuvą.”

5.7. VMU Gamtos apsaugos, gamtotvarkos, rekreacijos ir medžioklės skyriaus Specialistas, atsakydamas į Pareiškėjos Prašymą - 2, 2020 m. balandžio 15 d. el. laišku informavo Pareiškėją: „Mano nurodytame tinklalapyje www.pamatyklietuvoje.lt galite rasti ne tik VMU bet ir kitų institucijų tokių kaip Saugomų teritorijų direkcijos prižiurimų 158 pažintinių takų, 401 poilsiavietės ir stovyklavietės bei 224 apžvalgos vietų koordinates bei pamatyti jų lokalizaciją žemėlapyje.”

5.8. Pareiškėja 2020 m. balandžio 15 d. prašyme (pateiktas el. laišku) nurodė: „<https://www.vivmu.it/lt/apie-mus/rašoma> „Prižiūri apie 2000 rekreaciniu objektu, tuo tarpu su kitom įstaigom tik 783 objektus paminėjot” bei VMU prašė: „Atsiųskit likusių objektų koordinates.”

5.9. VMU Gamtos apsaugos, gamtotvarkos, rekreacijos ir medžioklės skyriaus Specialistas, atsakydamas į Pareiškėjos Prašymą-3, 2020 m. balandžio 15 d. el. laišku informavo Pareiškėją: „[...] Mano minėtame tinklalapyje yra didžiausių ir svarbiausių rekreacinių objektų koordinatės. Dauguma likusių rekreacinių objektų yra atokvėpio vietos, kuriose yra tik minimali rekreacinė įranga, pvz., viena pavėsinė ar tiesiog stalas su dviem suolais ir panašiai. Šios atokvėpio vietos dažnai būna miško kelių sankirtose ir yra skirtos grybautojų ar uogautojų trumpalaikiam poilsiui. Ar Jūs tikitės aplankyti visas tas atokvėpio vietas, kad norite gauti visų jų koordinates?”

5.10. Pareiškėja 2020 m. balandžio 15 d. prašyme (pateiktas el. paštu) nurodė: „[...] taip, noriu keliaujant per Lietuvą aplankyti visas lankytinas vietas — įskaitant atokvėpio vietas. Tad laukiu visų VMU objektų koordinatė.”

5.11. „Nepaisant to, kad Specialistas [...] 2020 m. balandžio 15 d. el. laiškais informavo Pareiškėją, kad nėra galimybės pateikti visos jos prašomos informacijos, [...] nurodė, kur prašoma informacija yra oficialiai paskelbta ir kokie objektai ją sudaro, VMU 2020 m. gegužės 14 d. raštu Nr. S(E)-20-677 [toliau ir citatose vadinama — Raštas] dar kartą informavo Pareiškėją:

„Vadovaudamiesi Įstatymo [Lietuvos Respublikos teises gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas] 15 str. 1 d. 3 p., atsisakome Jums pateikti VMU prižiurimų rekreacinių objektų koordinates. Atsisakymo pateikti informaciją motyvas — pagal Jūsų prašymą reikėtų specialiai adaptuoti bei apdoroti skaitmeninę medžiagą ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis VMU darbuotojų darbo ir laiko sąnaudomis.

Šį atsakymą Jūs turite teisę skusti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.”

5.12. VMU 2020 m. gegužės 14 d. Raštas, pasirašytas VMU direktoriaus elektroniniu parašu, Pareiškėjai „buvo išsiustas el. laišku 2020 m. gegužės 22 d. [...]”.

5.13. „Pareiškėjai 2020 m. balandžio 14 d., 2020 m. balandžio 15 d. elektroniniais laiškais buvo atsakyta, kad dalį VMU ir kitų institucijų, tokiu kaip Saugomu teritorijų direkcijos, prižiurimų rekreacinių objektų - 158 pažintinių takų, 401 poilsiaviečių ir stovyklaviečių bei 224 apžvalgos vietų su koordinatėmis gali rasti internetinėje svetainėje www.pamatykLietuvoje.lt." Atsižvelgdami į Įstatymo nuostatas, Pareiškėją informavome, kad su viešai skelbiama informacija apie dalį rekreacinių objektų ji gali susipažinti: 1) VMU internetinėje svetainėje <https://www.vivmu.lt/lt/>, kurioje pateikti informaciniai pranešimai apie kai kuriuos įrengtus ar atnaujintus rekreacinius objektus, taip pat skiltyje „Lankomi objektai" yra pateikta informacija apie 12 viešų VMU rekreacinių objektų (su koordinatėmis); 2) Internetinėje svetainėje www.pamatykLietuvoje, kurioje pateikiama informacija ir apie dalį VMU įrengtų rekreacinių objektų (šiuose tinklalapyje pateikiamos ir rekreacinių objektų koordinatės); 3) Taip pat Lietuvos Savivaldybių, kurios bendradarbiauja su VMU, internetinėse svetainėse."

5.14. „[...] teises aktai nenustato pareigos VMU rinkti ir skelbti visuomenei rekreacinių objektų koordinatėms, sudarinėti tokių duomenų rinkinių. VMU, įgyvendinusi rekreacinio tvarkymo priemones, apie jas informaciją skelbia savo internetinėje svetainėje, pateikdama informacinį pranešimą. Pareiškėja 2020 m. balandžio 13 d. Prašyme pateikė nuorodą į tokį informacinį pranešimą, teiktą visuomenei 2018 m. rugpjūčio 13 d. Atkreipėme dėmesį, jog nuo 2018 m. sausio 1 d. 43 atskiros valstybinės įmonės buvo sujungtos į vieną įmonę - VMU. Šiuo metu vykdoma buvusių įmonių veiklos, tuo pačiu ir valdomų duomenų, centralizacija. Pareiškėjos paminėtame informaciniame pranešime buvo kalbama apie anksčiau visu šių atskirų įmonių įgyvendintas rekreacinio tvarkymo priemones. Minėtų buvusių įmonių internetinės svetainės su jose buvusia informacija po reorganizacijos buvo panaikintos, todėl susipažinti su tokia informacija nėra galimybės."

„Pareiškėjai buvo nurodyta, kad šiuo metu VMU neturi galimybės pateikti Pareiškėjos prašomos vienoje vietoje susistemintos informacijos apie visus VMU įrengtus ir tvarkomus rekreacinius objektus, nurodant jų koordinatas, nes VMU jos neturi vienoje vietoje. O surinkti šių duomenų, juos sutikrinti, apdoroti ir susisteminti užimtų nepagrįstai daug darbo ir laiko sąnaudų. Taip pat pareiškėja buvo informuota, kad VMU 2019-2023 metų veiklos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020-04-29 įsakymu Nr. D1 -246, vienas iš strateginių uždavinių yra pateikti visuomenei atvirus duomenis apie VMU valdomus rekreacinius objektus elektroniniu formatu. Pagal patvirtintą strategiją ir jos įgyvendinimo planą, ši uždavinį planuojama realizuoti iki 2021 m. pabaigos. Sukūrus rekreacinių objektų informacinę sistemą, duomenis apie rekreacinius objektus planuojama paskelbti VMU internetinėje svetainėje, kur jie bus aktualūs ir prieinami visuomenei."

5.15. „[...] vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikoje paskelbimo" nuo 2020 m. kovo 16 d. Lietuvoje buvo paskelbtas karantinas. Karantino metu VMU teko persiorientuoti vykdant savo veiklą, susikurti naują tvarką, pagal kurią būtų skirstomos užduotys, rengiami, derinami ir pasirašomi dokumentai. Kadangi VMU neturi e1. dokumentų valdymo sistemos, dirbant nuotoliniu būdu visi procesai, susirašinėjant ir derinant klausimus e1. paštu, labai užsitiesė, kol darbuotojai persiorientavo dirbti kitokiomis, naujomis sąlygomis, tai įtakojo ir žmogiškas klaidas, jeigu tokios buvo padarytos."

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai

6.1. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau vadinama ir - Įstatymas):

6.1.1. 2 straipsnis - „Šis įstatymas netaikomas: [...]4) dokumentams, kuriuos teikti riboja įstatymai ar jų pagrindu priimti kiti norminiai teisės aktai, taip pat kai pareiškėjai turi pagrįsti dokumentų, kurių prašo, panaudojimo tikslą; [...]";

6.1.2. 3 *straipsnis* – „1. Dokumentas - institucijos veikloje užfiksuota informacija ar jos dalis, nepaisant jos pateikimo būdo, formos ir laikmenos, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis“;

6.1.3. 12 *straipsnis* - „1. Pareiškėjas, norėdamas gauti dokumentus, kreipiasi į instituciją ir pateikia prašymą. Prašyme nurodo, kokius dokumentus ir kokių būdu pageidauja gauti, savo vardą, pavardę, adresą (jeigu pareiškėjas yra fizinis asmuo) arba pavadinimą, juridinio asmens kodą, buveinės adresą, atstovo vardą ir pavardę (jeigu pareiškėjas yra juridinis asmuo) ir kontaktinius duomenis.[...]“;

6.1.4. 15 *straipsnis* - „1. Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu: [...] 2) prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones; tokiu atveju per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos pareiškėjui nurodomas jų paskelbimo šaltinis; 3) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis; [...]. 2. Jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką. [...].

6.2. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 *straipsnis* „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisiu ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

6.3. Administracinių bylų teisenos įstatymo:

3 *straipsnis* - „1. Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus.“

6.4. Viešojo administravimo įstatymo:

6.4.1. 2 *straipsnis* „1. Viešasis administravimas - įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymu ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas. 3. Vidaus administravimas - veikla, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto savarankiškas funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas), kad jis galėtų atlikti viešąjį administravimą“;

6.4.2. 3 *straipsnis* - „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: [...]; 10) skaidrumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...].“

7. Kiti teisės aktai:

7.1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama ir — Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės):

7.1.1. 24 *punktas* — „Priėmus prašymą ar skundą, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas paštu arba elektroninėmis priemonėmis, asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos asmens nurodytu adresu arba elektroninio pašto adresu išsiunčiama Taisyklių priede nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus“;

7.1.2. 38 *punktas* - „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų),

kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia."

7.2. Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-118 (toliau vadinama ir - Dokumentų tvarkymo taisyklės):

7.2.1. 9 *punktas* - „9. Įstaigos parengti ir gauti su jos veikla susiję dokumentai turi būti užregistruoti dokumentų registruose ar naudojamose informacinėse sistemose, suteikiant jiems registracijos numerį. Registracijos numeris dokumentų registruose suteikiamas iš eilės”;

7.2.2. 10 *punktas* — „Dokumentai įstaigoje registruojami vieną kartą - paprastai tą dieną, kai jie gaunami [...]”.

Tyrimo išvados

8. Įvertinus Pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes (pažymos 2 punktą) bei Seimo kontrolieriui suformuluotą prašymą (pažymos 3 punktą), nustatyta, kad Pareiškėja prašo įvertinti, ar VMU Raštas, kuriuo atsakyta į jos Prašymą, pateiktas per teisės aktuose nustatyta terminą.

9. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus, teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 6 punkte, susijusius su VMU pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant Pareiškėjos Prašymą, konstatuotina:

9.1. Dokumentų tvarkymo taisyklių 10 punktu reglamentuojama, kad dokumentai įstaigoje registruojami vieną kartą - paprastai tą dieną, kai jie gaunami (pažymos 7.2.2 papunktis).

Pareiškėjos Prašymas, kuriame Pareiškėja VMU prašė pateikti rekreacinių objektų, nurodytų straipsnyje (<https://www.vivmu.lt/lt/valstybinu-misku-uredija-traku-rajone-irenge-du-rekreaciniusobjektus>), koordinatas, VMU el. paštu gautas 2020 m. balandžio 13 d. (12.44 val.), o užregistruotas - 2020 m. balandžio 14 d., suteikiant registracijos Nr. G-20-623 (pažymos 5.1, 5.2 straipsniai).

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjos Prašymas VMU gautas 2020 m. balandžio 13 d. (12.44 val.), o užregistruotas sekančią dieną, t. y. 2020 m. balandžio 14 d., darytina išvada, kad Pareiškėjos Prašymas VMU užregistruotas nesilaikant pirmiau minėtų Dokumentų tvarkymo taisyklių 10 punkto nuostatų.

9.2. Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 24 punkte nustatyta, kad, priėmus prašymą ar skundą, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas paštu arba elektroninėmis priemonėmis, asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos asmens nurodytu adresu arba elektroninio pašto adresu išsiunčiama šių taisyklių priede nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus (pažymos 7.1.1 papunktis).

VMU, kaip tai reglamentuota pirmiau minėtų Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 24 punkte, 2020 m. balandžio 14 d. informavo Pareiškėją apie jos prašymo gavimą ir registravimą (pažymos 5.2 punktą).

9.3. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punktu reglamentuojama, kad institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis (pažymos 6.1.4 papunktis).

VMU, atsakydama į Pareiškėjos Prašymą, 2020 m. gegužės 14 d. Raštu (Raštas VMU direktoriaus pasirašytas ir Pareiškėjai pateiktas 2020 m. gegužės 22 d.) informavo Pareiškėją, kad vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 1 d. 3 punktu, reglamentuojančiu, kad institucija turi teisę atsiakyti pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis, atsisako pateikti prašomą informaciją, nes pagal Pareiškėjos Prašymą reikėtų specialiai

adaptuoti bei apdoroti skaitmeninę medžiagą ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis VMU darbuotojų darbo ir laiko sąnaudomis, bei nurodė, jog pateiktas atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (pažymos 5.11 punktą).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Seimo kontrolieriai, vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pažymos 6.2 punktą), tačiau Seimo kontrolieriai nevertina priimtų sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo bei nesprendžia administravimo srities ginčų. Administravimo srities ginčus, vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, sprendžia administracinis teismas. Taigi, VMU sprendimas, pateiktas Raštu, gali (galėjo) būti skundžiamas administraciniam teismui, jeigu Pareiškėja nesutiko su priimtu VMU sprendimu.

9.4. Pagal Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 2 dali, jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisini pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką (pažymos 6.1.4 papunktis).

VMU 2020 m. gegužės 14 d. Raštas, VMU direktoriaus buvo pasirašytas elektroniniu parašu 2020 m. gegužės 22 d. ir tą pačią išsiųstas Pareiškėjai el. laišku (pažymos 5.12 punktą).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VMU sprendimą atsisakyti suteikti informaciją Pareiškėjai, vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi, turėjo priimti per 3 darbo dienas nuo Pareiškėjos Prašymo gavimo VMU ir sekančią dieną apie tai informuoti Pareiškėją. Atsižvelgiant į tai, kad VMU direktorius sprendimą atsisakyti suteikti informaciją priėmė (pasirašė) 2020 m. gegužės 22 d., darytina išvada, kad VMU sprendimas atsisakyti suteikti informaciją, pateiktas Raštu, priimtas pažeidžiant Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytą trijų darbo dienų terminą.

9.5. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 38 punkte nustatyta, kad atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą informaciją priežastys, asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kuri (-iuos) gali būti pateiktas skundas (pažymos 7.1 punktą).

VMU Rašte nurodė, kad Pareiškėja pateiktą atsakymą turi teisę skusti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (pažymos 5.11 punktą).

Atsižvelgiant į tai, kad VMU Rašte nenurodė Pareiškėjai išsamios priimto sprendimo (pateikto atsakymo) apskundimo tvarkos, o tik nurodė teisės aktą, kuriuo vadovaujantis Pareiškėja turi teisę kreiptis į teismą, darytina išvada, kad VMU teikdama atsakymą Pareiškėjai pažeidė ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 38 punkto nuostatas.

10. Atsižvelgiant į tai, kad:

10.1. Pareiškėjos Prašymas VMU užregistruotas nesilaikant Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių 10 punkto nuostatų (pažymos 9.1 punktą);

10.2. VMU sprendimą atsisakyti suteikti informaciją priėmė pažeidžiant Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytą trijų darbo dienų terminą (pažymos 9.4 punktą),

10.3. VMU teikdama atsakymą Pareiškėjai pažeidė Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 38 punkto nuostatas,

nenurodydama išsamios priimto sprendimo (pateikto atsakymo) apskundimo tvarkos, skundas dėl VMU pareigūnų veiksmu (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos Prašymą pripažintinas pagrįstu.

11. Pažymėtina ir tai, kad VMU Seimo kontrolieriui pateikta informacija, kad „[...] Pareiškėją informavome, kad su viešai skelbiama informacija apie dalį rekreacinių objektų ji gali susipažinti: 1) VMU internetinėje svetainėje <https://www.vivmu.lt/lt/>, kurioje pateikti informaciniai pranešimai apie kai kuriuos įrengtus ar atnaujintus rekreacinius objektus, taip pat skiltyje „Lankomi objektai“ yra pateikta informacija apie 12 viešų VMU rekreacinių objektų (su koordinatėmis); 2) Internetinėje svetainėje www.pamatykLietuvoje, kurioje pateikiama informacija ir apie dalį VMU įrengtų rekreacinių objektų (šiam tinklalapyje pateikiamos ir rekreacinių objektų koordinatės); 3) taip pat Lietuvos Savivaldybių, kurios bendradarbiauja su VMU, internetinėse svetainėse“ (pažymos 5.13 punktą), neatitinka tikrovės, nes įvertinus Specialisto 2020 m. balandžio 14 d. ir 2020 m. balandžio 15 d. e1. paštu pateiktų raštų turinį nustatyta, kad Pareiškėjai buvo suteikta informacija tik apie rekreacinius objektus, kuriuos galima rasti tinklalapyje www.pamatykLietuvoje.lt.

12. Skundo tyrimo metu darbo tvarka buvo kreiptasi į VMU prašant pateikti VMU direktoriaus 2019 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. IS-97 patvirtintos Dokumentų valdymo tvarkos kopiją. Seimo kontrolieriui buvo pateikta prašomo dokumento kopija informuojant: „Dokumentų valdymo tvarkos aprašas yra viešai neskelbiamas VMU vidaus dokumentas, todėl jo turiniui taikomos VMU direktoriaus 2020 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. IS-20-39 patvirtinto VMU Komercinių paslapčių ir kitos konfidencialios informacijos naudojimo ir saugojimo tvarkos aprašo nuostatos, pagal kurias viešai neskelbiami VMU dokumentai, laikomi įmonės konfidencialia informacija.“

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Viešojo administravimo įstatymo 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad „visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis [...], taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektu teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“.

Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principu (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimuose ne kartą išaiškinta, kad konstitucinis proporcingumo principas, kaip vienas iš konstitucinio teisės valstybės principo elementų, reiškia, jog teisės aktuose numatytos priemonės turi atitikti teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, šios priemonės turi būti būtinos minėtiems tikslams pasiekti ir jos neturi varžyti asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau, negu reikia šiems tikslams pasiekti (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2009 m. gruodžio 1 d., 2012 m. vasario 6 d., 2012 m. spalio 31 d. nutarimai).

Proporcingumo principas yra įtvirtintas ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje kaip vienas iš viešojo administravimo principų, kuriais savo veikloje turi vadovautis viešojo administravimo subjektai. Proporcingumo principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti.

Konstitucinis Teismas 2008 m. sausio 22 d. nutarime konstatavo, jog visuotinai pripažįstama, kad skaidrumas, kaip viešosios valdžios institucijų ir pareigūnų veiklos principas,

suponuoja informacijos sklaidą ir komunikavimą, atvirumą ir viešumą (tiek, kiek tai nekenkia kitoms teisės saugomoms vertybėms), atskaitingumą atitinkamai bendruomenei ir sprendimus priimančių pareigūnų atsakomybę už tuos sprendimus, taip pat tai, kad priimami sprendimai turi būti pagrįsti, aiškūs, kad juos, iškilus reikalui, būtų galima racionaliai motyvuoti; kiti asmenys turi turėti galimybę tuos sprendimus nustatytą tvarka ginčyti. Skaidrumas sietinas su dalyvaujama demokratija, informacijos laisve, galimybe piliečiams ir kitiems asmenims kritikuoti valdžios įstaigų veiklą.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/98/EB (2003 m. lapkričio 17 d.) dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo 16 punkte konstatuota: „*Visų viešojo sektoriaus disponuojamų ir, apskritai, prieinamų dokumentų - ne tik susijusių su politiniu procesu, bet ir su teisiniu ir administraciniu procesu - viešinimas yra esminė priemonė plėsti teisę žinoti, kuri yra pagrindinis demokratijos principas. Šis tikslas yra taikytinas visu lygmenų institucijoms - vietinėms, nacionalinėms ar tarptautinėms.*“

Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje reglamentuota, kad slaptumo žyma „Konfidencialiai“ suteikiama tarnybos paslaptį sudarančiai informacijai, kurios praradimas arba neteisėtas atskleidimas gali turėti ypač sunkių pasekmių valstybės institucijų interesams ar sudaryti prielaidas kilti pavojui žmogaus sveikatai.

Įvertinus VMU direktoriaus įsakymu patvirtintas Dokumentų valdymo tvarkos nuostatas nustatyta: vadovaujantis minėtos tvarkos nuostatomis VMU yra registruojami visi gaunami dokumentai, t. y. tiek fiziniu, juridiniu asmenų prašymai, skundai, pranešimai (toliau vadinama — prašymai), tiek iš kitų valstybės, savivaldybės įstaigų ar institucijų gaunami dokumentai. Atsižvelgiant į tai, asmenys, pateikę VMU prašymus, turi teisę gauti informaciją, susijusią su jų prašymų nagrinėjimu (kada kreipimasis gautas, kada užregistruotas, kam pavesta parengti atsakymą), bei turi teisę prašyti pateikiama informaciją pagrįsti konkrečių teisės aktų nuostatomis.

Atsižvelgiant į pirmiau cituotą Konstitucinio Teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, į Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintus gero viešojo administravimo, skaidrumo, proporcingumo principus bei atsižvelgiant į tai, kad viešojo administravimo subjektu priimtu dokumentu viešinimas yra esminė priemonė užtikrinti asmenų teisę gauti informaciją, į tai, kad teisės aktai užtikrina asmenų teisę gauti informaciją, susijusią su jų prašymu nagrinėjimu, į tai, kad, vadovaujantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 5 straipsnio 4 dalimi, slaptumo žyma „Konfidencialiai“ suteikiama tarnybos paslaptį sudarančiai informacijai, kurios praradimas arba neteisėtas atskleidimas gali turėti ypač sunkių pasekmių valstybės institucijų interesams ar sudaryti prielaidas kilti pavojui žmogaus sveikatai, Seimo kontrolierė kritiškai vertina tai, kad VMU direktoriaus 2019 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. IS-97 patvirtintos Dokumentų valdymo tvarkos turinys yra priskirtas konfidencialiai informacijai ir viešai neskelbiamas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Pareiškėjos skundą dėl valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos 2020 m. balandžio 13 d. prašymą pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriui:

14.1. atkreipti dėmesį į tai, kad:

14.1.1. Pareiškėjos Prašymas valstybės įmonėje Valstybinių miškų urėdijoje užregistruotas nesilaikant Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-118, 10 punkto nuostatų;

14.1.2. valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija sprendimą atsisakyti suteikti Pareiškėjai informaciją priėmė pažeidžiant Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytą trijų darbo dienų terminą;

14.1.3. valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija Rašte, pateiktame atsakant į Pareiškėjos Prašymą, nenurodė išsamaus priimto sprendimo (pateikto atsakymo) apskundimo tvarkos, ir tuo buvo pažeistos Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, 38 punkto nuostatos;

14.2. imtis veiksmų, kad ateityje pirmiau minėti pažeidimai nepasikartotų;

14.3. išbraukti Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2019 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. IS97 patvirtintą Dokumentų valdymo tvarką iš valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos neskelbtinų dokumentų sąrašo arba motyvuotai paaiškinti, kokiu konkrečiu Dokumentų valdymo tvarkos nuostatų atskleidimas gali turėti ypač sunkių pasekmių valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos interesams ar sudaryti prielaidas kilti pavojui žmogaus sveikatai (šią informaciją pateikti tik Seimo kontrolieriui).

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kuriu bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierių** (Seimo kontrolieriui pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus).

Seimo kontrolierių Augustina Normantą pavaduojanti

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė